

İSVFC Sosyal Demokrat Partisi Dış İlişkiler Sekreteri
By Presser Şehri'nin 13 DECEMBER de THE NEW YORK TIMES
de ~~çevre~~ Türkiye üzerine çıkan yazısı

ABD'nin Türkiye'ye büyük ölçüde askeri yardım önerdiği ve iki ülke arasındaki ilişkileri geliştirmeyi teklif ettiği bir dönemde, Avrupa'da, askeri cuntanın, iktidara geldiği 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren söz verdiği demokrasiye dönüş konusunda somut adımlar atmak konusundaki isteksizliği üstüne kaygılar artmaktadır.

21 Batı Avrupalı demokratik ülkenin örgütü olan ve Atina'daki cuntayı Konseyden çekilmeye zorlayan Avrupa Konseyi, Türkiye'nin üyeliğini askıya almayı düşünmektedir. Kısa bir süre önce Danimarka ve Norveç hükümetleri cuntaya mali yardımı dondurdular. AET ise 600 milyon dolarlık bir yardım paketini askıya aldı.

ABD'nin tavrı ise tam ters yönde gidiyor görünmektedir. 21 Şubat'ta NATO Komutanı General Bernard W. Rogers, Türkiye'nin silahlı kuvvetlerini modernize etmek için 5 ile 6 milyar dolarlık bir yardım önerdi. 1980 mali yılında Türkiye'ye yapılan Amerikan yardımı 450 milyon dolara, 1981'de 547 dolara çıktı. 1982 mali yılında Başkan Reagan Kongreden 703 milyon dolar istedi, ki bunun 403 milyonu askeri yardımdır. Savunma Bakanı Caspar W. Weinberger'in kısa süre önce cuntaya dizdiği övgüler, demokrasiden ziyade bir Orwel'in "1984" rejimine hizmet etti.

Amerika Türkiye'de istikrarı kurmayı ummaktadır, ama duraganlık ve baskı bir rejimin ana karakteristikleri olduğu sürece, ne istikrar ne de güvenlik mümkün olamaz. Yunan cuntasının sonu, bunun kanıtıdır.

Bugün, darbeden 15 ay sonra, Türkiyede güçlendirilmekte olan demokrasi değil, ~~sadece iktidarkarlılık~~ tüm yetkiyi Milli Güvenlik Konseyinin elinde bırakan diktatörlük ve keyfi askeri yasalardır. Daha da ötesi, ~~askerlerin resmen bakakalarına geri döneceği ama~~ gelecekte de kontrol ettiği bir dizi kurum ve organlar aracılığıyla iktidarı ellerinde tutacakları totaliter bir rejimin temellendirilmesini de gözlemleyebiliriz. Üniversite özerkliği yok edilmiş, tüm devlet kurum ve örgütlerinin işleyişini denetlemek için geniş yetkilere sahip bir Devlet Denetim Konseyi oluşturulmuştur. Baskıcı bir iş yasası hazırlanmaktadır. Eğitim ve adalet üstüne askeri denetim getirilmiş, partiler ve bağımsız sendikalar kapatılmış ve basın susturulmuştur.

Cunta tarafından atanan Danışma Meclisinin hiçbir yetkisi yoktur. "Sokak terörizmi gerçekten de durduruldu, ama onun yerini devlet terörizmi aldı". Bu sözleri geçenlerde Türkiye'de duydum. Türkiye'nin Avrupada yer almasının ardındaki başlıca fikir, toplumu Batı Avrupa etkisi aracılığıyla çağdaşlaştırmaktı. Acı olan şudur ki, Türkiye, generallerin Latin Amerikadan alınmış yöntemler getirmesiyle, Avrupayı etkilemektedir. ~~Sixx~~ Politik ve sendikal muhaliflere karşı sistematik işkence yaygındır.

İşkence merkezlerinden biri Ankara'daki Davutpaşa kışlasındaki Otağı Hümayun binasıdır. Uluslararası Af Örgütüne göre, ülkede en az 20 kişi işkence sonu ölmüştür. Yüzlerce insan için idam cezası istenmekte, bu konuda bazı Latin Amerika ülkelerinin standartları bile aşılmaktadır. DİSK liderlerinin açılacak olan davasındaki tüm 52 sanık için ve bir sosyal demokrat olan eski İstanbul Belediye başkanı Ahmet İsvan için, ki İsvan federasyona "ideolojik önderlik" yapmakla suçlanmaktadır, idam cezası isteniyor.

Hapishaneler siyasi mahkumlarla doludur. .... Mahkumların ve ailelerin elindeki herşey alınmaktadır. Yönetim, yasaklanan örgütlerin, bir sendikanın yaz kampı da dahil olmak üzere tüm mallarını ve binalarını satışa çıkarmaktadır.

Şu anda, işkenceleri ve özgürlüklerin yokluğunu eleştirdiği için dört aylık bir hapis cezasını çekmekte olan eski Başbakan Bülent Ecevit, darbeden önce, muhafazakar Maliye Bakanı Turgut Özal (şimdi Başbakan Vekilidir) tarafından getirilen ekonomik modelin demokrasi ile bağdaşmayacağını söylemişti. Bunun başlıca nedeni böylesi bir "Fridmancı" reçetenin, sendikal haklarda yoğun kısıtlamaları öngörmesiydi. Şimdi muhalefet çevrelerinde darbenin politik ve ekonomik çıkarlara hizmet ettiği kuşkusu artmaktadır.

Türkler ikinci sınıf bir ulus olarak muamele görmek istemiyorlar.

Onlar, Batı Avrupalılara ve Amerikalılara uygulanan aynı demokratik kriterlerini kendilerine de uygulanmasını istiyorlar. Stratejik nedenlerle cuntayı destekleyenlerin, askerlerin sahte demokrasiyle oynamak yerine bunu açıkça söylemelerini istiyorlar.

Kısa süre önce ABD'yi ziyaret eden Türkiyeli gazeteciler, ^{bana,} Pentagon (un çevik kuvvetleri ülkelerine yerleştirmek istediğini söylediler. Orada şu argümanı da duydular: "Avrupada sizin dininiz demokrasidir. Bizim ki ise istikrardır". Bir Türk demokrati, yada bir Yunan, Portekiz, yada İspanyol demokrati için duyması çok rahatlatıcı ol-
mayan bir pönüş.

STOCKHOLM — At a time when the United States is offering a large package of military aid to Turkey and call-

between the two countries, there is growing concern in Europe over the apparent reluctance of the military junta to take concrete steps toward the restoration of democracy, which it promised from the very beginning of its rule, on Sept. 12, 1980.

The Council of Europe, an organization of 21 Western European democratic countries, which forced the junta in Athens to withdraw Greece's membership, is considering suspending Turkey. The Danish and Norwegian Governments recently froze financial aid to the junta, and the European Economic Community has suspended an aid package of \$600 million.

The United States' attitude seems to be going in a quite different direction. On Feb. 21, the commander of the North Atlantic Treaty Organization, Gen. Bernard W. Rogers, urged \$5 billion to \$6 billion in aid to modernize Turkey's armed forces. In fiscal 1980, American aid to Turkey totaled \$450 million; in 1981, it was \$547 million, and for fiscal 1982, President Reagan has asked Congress for \$703 million, of which \$403 million is military assistance. Secretary of Defense Caspar W. Weinberger's recent praise of the junta did more for an Orwellian "1984" than for democracy.

America hopes to restore stability in Turkey, but there can be neither stability nor security when stagnation and oppression are the main characteristics of a regime. The demise of the Greek junta is evidence of this.

Today, 15 months after the coup, democracy is not being consolidated in Turkey, only dictatorship and arbitrary military law, leaving all power in the hands of the National Security Council. Furthermore, we can discern the foundations of a coming totalitarian society in which the military formally may withdraw to the barracks but retain power through a number of institutions

U.S. Policy Toward Turkey

By Pierre Schori

and bodies that it controls. Thus, university autonomy has been crushed, a State Supervisory Council with sweeping powers to monitor the functioning of all state institutions and organizations has been established, an oppressive labor law is in the making, military control over education and justice has been imposed, parties and independent trade unions have been abolished, and the press has been muffled.

The handicapped Constituent Assembly has no power. "Terrorism in the streets has been stopped, it is true, but it was replaced by state terrorism," I was told in Turkey recently. The main idea behind Turkey's alignment with Europe was to modernize the society through Western European influence. The irony is that Turkey is influencing Europe by the generals' introduction of methods borrowed from Latin America. Systematic torture is rampant against political and trade-union dissidents.

One center of torture is the Otagi Humayun building in the Davutpasa barracks in Ankara. According to Amnesty International, at least 20 people have died, nationwide, after torture. Death sentences are demanded by the hundreds, even surpassing standards in some Latin-American countries. All 52 accused in the coming trial of the leaders of the Confederation of Revolutionary Trade Unions are threatened with execution, as is the former Mayor of Istanbul, Ahmet Isvan, a Social Demo-

crat, accused of having given the federation "ideological leadership."

Political prisoners fill the jails — there are at least 30,000. I met two inmates, one named Yilmaz, who was sentenced to seven and a half years for having published "Marxist articles" before the coup and who were waiting to go to prison. Everything is taken away from prisoners and their families. The regime is selling all the belongings and buildings of banned organizations, including a trade-union summer camp.

Bulent Ecevit, a former Prime Minister, who is serving a four-month prison term for criticizing the use of torture and lack of freedom, said before the coup that the economic model introduced by the conservative Finance Minister Turgut Ozal (now Deputy Prime Minister) was incompatible with democracy, mainly because such a "Friedmanite" recipe presupposed drastic limitations of union rights. There is now a growing suspicion, in opposition circles, that the coup served political and economic ends.

The Turks don't want to be treated as a second-class nation. They want the same democratic criteria applied to them as to Western Europeans and Americans. They want those who insist upon supporting the junta for strategic reasons to say so openly instead of playing along with the military's sham democracy. Turkish journalists who recently visited the United States told me in Turkey that the Pentagon would like to place the Rapid Deployment Force in their country. They also heard the following argument there: "In Europe, your religion is democracy. Ours is stability." Not a very comforting view for a Turkish democrat to hear, nor for a Greek, Portuguese, or Spanish one.

Pierre Schori, international secretary of the Swedish Social Democratic Party, headed a party delegation that visited Turkey during the last week in November.

THE NEW YORK TIMES, SUNDAY, DECEMBER 13, 1981.

Sosyal Dem Partisi Dis iliskiler Sekreteri